

Hans Martin Hygum Olsen – Mary Bank Jensen.

2011.06.18

Fortalt af Aksel.

Martin blev født 21. februar 1912. i Vor Frue sogn i Odense. Han døde den 11. juli 1958 af et hjerteslag, medens Martin og Mary gik og hakkede roer. Det var efter spisetid, alt skulle være som nystrøget, for næste dag skulle der være markvandring (sognets dygtigste husmænd og hustruer kom på visit).

HMHO traf sin tilkomne Mary Bank Jensen i vinteren 1934-1935 på ST. Restrup Husmandsskole.

De blev gift den 1. november 1936 i Højen Kirke, ved Vejle. Begyndte straks efter at bygge et statshusmandsbrug i Højmark ved Lem. Jorden de købte var hede og sten, der var et kæmpe arbejde, der blev lagt i det, det tærede stærkt på helbredet. Den 16. december kom der børn i det nye stuehus, som var bygget som det sidste. De byggede først hønsehuset, hvor de boede i ca. 1 ½ år, stald og lade skulle først være færdig, dyrene kom i første række. Da stuehuset var bygget kom tvillingerne, 16. dec. 1938. Både Mary og Martin var meget overraskede ved fødslen, for der kom 2, en dreng og en pige, som blev hjemmedøbt, om det var på grund af frosten (20 grader) vides ikke. Vi blev døbt Aksel og Bertha, (opkaldt efter venner fra husmandsskolen) Bertha var træt af sit navn, og tog mange år senere navnet **Birthe**. Med ved fødslen den vinter var mors storesøster, Valborg. Den 9. august 1940 kom Karl til verden.

Martin og Mary. Bryllup 1. nov. 1936. Valborgs album.

Fars helbred skrantede. Han havde problemer med hjertet, men klagede ikke. De havde fået et mønsterbrug op at stå. Skeer og gafler af tretårnet sølv var begyndt at komme som præmi-

er for flotte dyr og mark afgrøder. Men i efteråret 1944 opgav far, solgte og købte en lille husmandsbrug i Gadbjerg, som de drev i ca. 2 år. Det var fars lillebror Knud, de købte den af. I oktober 1946 flyttede de til Lille Lihme, 7-8 Km derfra. Ejendommen var misligholdt og forfalden, men de kløede på med vanlig energi og fik hurtig gang i sølvskeerne igen.

Far blev allerede i 1948 valgt som formand for Nørup og omegns Husmandsforening. Han blev den der førte an, når der kom nyt til brug i bedriften. De 9. juli 1948 kom der en efternøler, en dreng, han var den eneste der fik fars slægts navn Hygum med, kom til at hedde Gunnar Hygum Olsen.

De nærmeste naboer var skeptiske over alt de han kunne finde på af nye tiltag. Far var den første der, som fik malkemaskine. Foråret 1950 bestod han prøven og blev godkendt af naboerne. **Årsag:** Foråret kom tidligt, og sidst i marts have far tilsået, manglede kun at så roerne, om natten kom der snestorm, og i 3 uger lå der sne over alt. Naboerne var sikre på at all fars korn var rådnet. Solen kom og smeltede sneen, fars såsæd var spiret og på vej op, naboerne måtte vente i mere en 1 uge, jorden skulle være tør, inden de kunne komme i gang med arbejdet..

Den 10. oktober 1951 brændte udhusene, også den nye lade som blev bygget i 1949 og tækket med stråtag. Det var en fuld man som ville sove i stalde, der var årsag til branden. Far og mor var knust, nu kunne de begynde forfra. Forsikringen ville ikke betale for helt nye bygninger, da nogle af murene godt kunde bruges, så vi 3 halvstore børn brugte hele dagen i 4 uger til at rense mursten som skulle genbruges. Jeg og Bertha gik i skole tirsdag torsdag og lørdag, men der skulle arbejdes. Allerede til jul fik vi vores køer og andre dyr som havde overlevet branden hjem igen, økonomisk overlevede far og mor, godt hjulpet af venner, fars storebror og så naboerne. En af naboerne kom dagen efter branden, og beklagede at det ikke var de gamle faldefærdige bygninger de havde, der var brændt. Men som en trøst til far og mor vilde han give ALT det træ, som skulle bruges til tag og lofter i den nye stald, de havde mange tønder land med grantræer som ikke blev passet. 2 andre naboer opstaldede hver 2 køer, som far fik mælkepege for, selv om de betalte foder og havde arbejdet med at passe dem, de sidste 3 havde farbror Henry.

Far og mor var udadvendte, kunne tale med næsten alle, gik til dans i Nørup forsamlingshus, var i 5-6 år med til dilettant, om vinteren spillede de whist med et par naboer. Mor havde altid travlt: sy, strikke, vaske, hjælpe til i marken. Far brugte en del tid på foreningsarbejde, også på amtsplan. Jeg kan huske da de indviede Hotel Australia i Vejle, det må have været ca. 53-54, da var han med som formand for Husmandsforeningen. De fik bla. Kænguruhalesuppe, men efter fars mening var der ikke meget kængurukød i den suppe.

I 1952 var far indlagt med hjertet, som jeg husker det, var det første gang, vi børn fik mere at lave.

Min søster og jeg blev konfirmeret den 13. april 1953. Den 16. april (prinsesse Margrethes 13 år fødselsdag) kom jeg ud at tjene. Far fik kørekort i april 1954, for Bertha skulle på

Brejning gård efterskole den sommer, og far ville selv køre. Han kørte i en lejet Ford Popular, den lejede han 4 gange, 2 gange for at bringe og hente Bertha og det samme da jeg var på samme skole, vinteren 54-55.

Far handlede en del med heste, min farfar gjorde det samme. En efterårs aften, meden vi gik i skole, kom han hjem med en lastbilfuld heste, som var købt i Vestjylland. Af pladshensyn var de nødt til at gå ude på marken, så Karl, Berta og jeg gik hele natten ude på marken og lyste på elhegnet med en lommelygte.

I 1951-52 købte naboen en hel ny Ferguson traktor. Den var far en smule lun på, men først i 1955, da far havde lejet 10 td, land af en mand i Ny Nørup, solgte han hestene og købte en brugt traktor.

Helbredsmæssigt havde far det rimeligt, derfor kom det som et chok for alle da han pludselig faldt om, kun 46 år gammel. Jeg var på det tidspunkt soldat. Kan huske at far lå hjemme i den pæne gang til dagen efter. Husmandsforeningen betalte en egekiste, og ejeren af Nørup Mølle, han havde lastbil, kørte den pyntede kiste op til Nørup kirke. Ud for alle gårde og huse havde beboerne strøet blomster. Stenen på hans grav var en stor oval natursten, som han selv havde gravet op hjemme på ejendommen, farbror Henry mente at det vilde være en flot punktum på en sliders liv.

Far nåede lige at se sit første barnebarn, Bertha og Lars fik en pige den 12. juni, hun kom til at hedde Rita.

Mary's liv efter Martins død i juli 1958.

Det var ikke nemt at passe dyr hus jord og de 2 hjemmeboende børn. Mor gjorde et tappert forsøg. Men i forsommeren 1959 solgte hun husmandsstedet, og flyttede i et lille hus i Gammelby, fik arbejde i en bagerbutik i nabobyen Bredsten. Efter ca. 2 år flyttede mor til Vejle, fik en lille lejlighed på Grejsdalsvej, havde forskelligt fabriksarbejde. Hun var i nogle år på Vejle sygehus, senere på LK komfurfabrik. Hun var også det man dengang kaldte husmor afløser.

Hun begyndte at gå til folkedans, stoppede først med det da hun fyldte 89. Der traf hun Peder, en ungar, som var 13 år yngre og UNGKARL. Jeg tror ikke det var kærlighed, nok mere en form for tryghed, som mor søgte. Hun fik en forsørger, men heller ikke mere. De fulgtes ad til folkedans i den tid hun dansede, på udflugter til de nordiske lande, Sverige, Norge, Færøerne, Finland, Island og Tyskland og nogle sydligere lande. De blev gift den 4. september 1968, købte ret hurtig et gammelt stråttækt hus på Vardevej 201. Huset var fra 1700 tallet, lå på en sydskråning, med en kæmpe have til, den blev hurtig til køkkenhave, med alt hvad hjertet kunne begære. Indtil 2004 syltede hun alt til sine børn, og mange af vennerne fik også en glas eller frosne bær med hjem. Uanset hvornår vi kom hjem, havde hun et eller andet vi kunne bruge.

I en alder af 43 havde mor mistet sin mand, og igen, den 12. august 1970 måtte hun ned med nakken. Hendes søn Karl lige fyldt 30 år blev dræbt ved en trafikulykke. Karl havde hustru Kis og 2 piger på 4 og 5 og en ufødt søn.

Mor blev ved med at arbejde til hun blev 70. Derefter var det Røde Kors og genbrugsbutikkerne der måtte holde for. Vi var 3 par Birthe og Lars, Karls hustru og nye samlever, under tegnede og hustru, var altid hjemme den 10. august og den 17. januar til fødselsdag. Den dag mor blev 87 var vi der også, pludselig siger Lars, er i klar over at den eneste af alle os der er her er det kun jeres mor der skal på arbejde i morgen.

Mor var altid tidlig oppe, vi kunne være sikre på, at hvis telefonen ringede før 07.30, så var det mor, som vilde være den første til at ønske tillykke med en fødselsdag eller bryllupsdag. Mor huskede dem alle, selv om der til sidst var rigtig mange børnebørn og oldebørn.

Der var en del af børnebørnene der tit kikkede ind, når vejen faldt forbi det lille skæve hus. Moster Valborgs datter Randi kom tit forbi når hun skulle fra Holstebro og hjem til forældrene i Svendborg, lige så morbror og hans datter fra Billund. Den af os børn der nok kom der oftest var Karls enke Kis.

I marts 2005 faldt mor på den is belagte sti fra deres hus og op til vejen, hun skulle op efter avisen. Peter sad som sædvanlig og så TV. Der gik næsten en time, inden der var en cyklist der hørte hendes råb om hjælp. Mor havde brækket lårbenet, efter næste 36 timer blev hun endelig opereret på Give Sygehus, men kom aldrig rigtig over det. I efteråret 2005 solgte de huset og fik en lejlighed på Nørremarken. Peter var blevet syg og gammel, kunne ikke få luft, han var tit på sygehuset. Da de skulle flytte, skulle de have nye møbler, de gamle kunne ikke være i lejligheden. Gurli og jeg var med mor ude og købe nye møbler, vi havde ikke i mange år set mor så glad, 89 år og for første gang ude at købe nye møbler. Det var en glæde at se hende betale, vi havde været i banken og hente penge, mor havde vist aldrig prøvet at holde 25.000 Kr. i hånden.

Mor glædede sig til at flytte, boligforeningen havde jo sagt, at der var så godt et sammenhold mellem alle de gamle, der boede i de blokke. Men de blev så skuffede, der var nærmest ingen, der gad snakke med dem. De havde glædet sig til banko og kortspil, men det var ikke muligt at komme i snak med dem. Mor nåede kun at bo der i få måneder, til juli måned. Hun døde stille og fredeligt på Vejle sygehus, mæt af dage. Gurli og jeg sad og holdt hende i hver sin hånd. Da hun blev 80, sagde hun til os, at nu havde hun kun et ønske, og det var at dø med danseskoen på. Det nåede mor så ikke.

1938

1938

1938

1938

1938

1939

Højmark 1938 – 1939. Valborgs fotoalbum.

F BERTA
AKSEL
HARL

MARY MED
TVILLINGERNE

1940

Højmark 1940. Mary og Bedstefar med tvillingerne. Valborgs album.

Ejendommen Ll. Lihme. Valborgs foto 1958, Viggos album

Mary, Gammelby 1960. Valborgs foto. Viggos album

Martins og Marys efterkommere.

Aksel Olsen

Aksel Olsen, født den 16. december i Højmark, Var ved landbruget til 1971, siden forskellige job, fra 1975 forskellige skibselektronikfirmaer. Indimellem 3 ½ år som minearbejder og tilidsmand på Grønland fra nov. 1978. De sidste 14 år som lagerchef i Esbjerg, indtil efterløn 1.4.1999.

Gift den 2. november 1963 i Viborg med Gurli Olsen, født Hansen, Født den 26. august 1940 i Klakring, død den 11. maj 2011. Havde som ung plads i huset, de sidste 7 år af sit arbejdsliv var Gurli ansat hos Mou suppe i Esbjerg.

Børn:

Flemming Konrad Olsen, født den 3. december 1962. Uddannet smed og maskinarbejder, de sidste 3 år ansat som projektleder hos Sealing system i Skovlunde.

Samboende med Berit Fjord Christensen siden 1993. Berit er født i Esbjerg den 26 februar 1968.

Udd. Kontor All round i 1993 Udd. Social og sundhedsassistent og arbejder nu på Sydvestjysk Sygehus.

Nicolai Fjord Olsen er født i Esbjerg den 13. januar 1995, er startet på 10 klasse på Sct. Nikolai skole i Esbjerg.

Mikkel Fjord Olsen født i Esbjerg den 14. december 1995, er startet i 8 klasse på Hjerting Skole.

Torben Martin Olsen, født i Esbjerg den 9. August 1964. Uddannet i herretøjsforretning. Blev butiksbestyret da han blev udlært. Prøvede forsikringsbranchen i 3 år. Har siden været selvstændig i ca. 6 år, men siden 2006 været salgsschef og medejer af Lisa Jacobsen i Hornbæk. Bor nu I Kbh.

Blev den 25. juli 1987 Gift med Vibeke Strand Andersen Fra Esbjerg, Uddannet i Superbrugsen.

Casper Strand Olsen født i Esbjerg den 5. december 1988, blev uddannet landmand fra Bygholm i marts 2009, 6 md ved beredskabsstyrelsen og derefter 1 år i Australien. Bor I Bramming, arbejder ved entreprenør.

Janne Strand Olsen født i Esbjerg den 27. september 1991. blev student fra Ribe Handelsskole i 2011. Bor i Bramming

Forældre er skilt. Torben er samboende med Hoteldirektør Robert Thomsen, bor i St.Kongensgade i KBH.

Torbens ex er gift igen og bor i Bramming.

Poul Henrik Olsen født i Bording den 1. februar 1966. Uddannet Serigraf, arbejdede i ca. 15 år som montør i bygge og montagesesbranchen. Startede i 2002 som selvstændig tømre, men måtte stoppe i 2008 efter en alvorlig trafikulykke. Poul Henriks Højre arm er skadet efter ulykken, kan bruges lidt, når han bruger en skinne der begynder ved finger roden og næste op til albuen, det er hovednerven der er død. Han arbejder nu på flexetid, 25 time som værkstedsleder, i et firma der hedder Carsten MC i Varde. Blev den 30. marts 1991 viet i Guldager Kirke til Annelise Lundby Larsen, født den 14. august 1968 i Esbjerg, uddannet social og sundhedsassistent, arbejder med multihandicappede.

Jonas Martin Lundby Olsen født den 24. december 1990, startede i september 2011 på pædagog seminarium.

Rasmus Konrad Lundby Olsen født den 1. september 1995. lige startet på 10 klasse.

Nia Cecilie Lundby Olsen født den 13. December 1999.

Frank Steve Olsen født i Esbjerg den 9. marts 1970. Uddannet i tøjforretning. Har de sidste 9 / 10 år arbejdet med logistik i shipping firma i Esbjerg.

Fik den 29. Juni 1998 en søn Nicklas Steve Mortensen sammen med Jette Mortensen, som nu bor i Sørvad.

Frank er samboende med Jane Buchwald Lind født den 2. september 1964 i Grenå, Uddannet 3 sproglig korrespondent, arbejder i samme shipping firma i Esbjerg.

Janes børn fra første ægteskab:

Martin Lind Bachmann født den 23. februar 1989 i Henstedt Ulzburg (Tyskland) Student fra Esbjerg handelsskole. Uddannet Sergent fra Varde kasserne, var med hold 10 i Afganistang

Melissa Lind Bachmann født den 21. juli 1991 i Henstedt Ulzburg (Tyskland) Uddannet Landmand fra Bygholm i 2011